

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/53/2023
Identifikačné číslo spisu:	7112223314
Dátum vydania rozhodnutia:	28.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7112223314.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y. Č., narodeného XX. G. XXXX, V. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Kusom, Michalovce, Nám. Osloboditeľov 10, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, Bratislava, Štúrova 2, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, vedenom na Okresnom súde Košice I, v súčasnosti Mestskom súde Košice pod sp. zn. 37C/245/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. novembra 2022 sp. zn. 5Co/200/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj len „krajský“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 18. decembra 2019 sp. zn. 1Co/284/2018 potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I z 12. apríla 2018 č. k. 37C/245/2012 - 470, okrem výroku o zastavení konania v časti o náhradu škody a o trovách konania o náhradu škody. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2. Na základe podaného dovolania žalovanou, Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „najvyšší súd“) uznesením z 30. júna 2022 sp. zn. 9Cdo/155/2020 rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 40.000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 40.000 eur od 10. februára 2012 do zaplataenia a vo výrokoch o náhrade trov prvoinštančného a odvolacieho konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

2.1. Najvyšší súd uviedol, že v danom prípade žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý na rozdiel od zákona č. 58/1969 Zb. upravuje možnosť priznať aj túto náhradu. Zákon č. 514/2003 Z. z. bol od svojho vydania viackrát novelizovaný. Výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa týkala novela vykonaná zákonom č. 517/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 517/2008 Z. z.“) účinným od 1. januára 2009 a ďalej zákonom

č. 412/2012 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 412/2012 Z. z.“) účinným od 1. januára 2013.

2.2. V zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 517/2008 Z. z. sa výška nemajetkovej ujmy určuje s prihliadnutím najmä na a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 517/2008 Z. z. bol stanovený minimálny limit výšky nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami uvedenými v § 7 a § 8 tohto zákona (tak, že jej výška je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody).

2.3. V zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa § 17 ods. 2 tohto zákona nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (pričom osobitným predpisom sa tu podľa poznámky pod čiarou rozumie zákon č. 215/2006 Z. z.). Zákom č. 412/2012 Z. z. bol teda stanovený maximálny limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím.

2.4. Podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). Európsky súd pre ľudské práva tiež konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicação Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon ESĽP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Italehti a Karhuvaara v. Fínsko).

2.5. Najvyšší súd poukázal na svoje rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/177/2005, 4Cdo/171/2005, 6Cdo/37/2012, 6MCdo/15/2012, na ktoré nadviazali aj rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/19/2018 a 7Cdo/100/2017, a rozhodnutia najvyššieho súdu napr. 5Cdo/127/2019, sp. zn. 6Cdo/38/2019, v ktorých najvyšší súd vyslovil, že: ... právny názor zastávajúci potrebu podrobnej špecifikácie dôsledkov vydania nezákonného rozhodnutia, preskúmateľnosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy a náležité zohľadnenie iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, je pevne zakotvený v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu prakticky od roku 2006. Tento právny názor predstavuje výklad súladný so štandardom ochrany ľudských práv na európskej úrovni, eliminuje ľubovôľu pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch a zohľadňuje výšku priznaných náhrad pri zásahoch do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky. Uvedený prístup nepopiera princíp úplného odškodnenia, keďže nevylučuje vo výnimočných prípadoch priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy za predpokladu riadneho odôvodnenia zvýšenej závažnosti zásahu do práva poškodeného v dôsledku nezákonného rozhodnutia. Nejde teda o retroaktívnu aplikáciu ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., pričom poukazuje na rozdiel medzi priamou aplikáciou predmetného ustanovenia (ku ktorej nedochádza) a zohľadnením iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako kritérií pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy (ku ktorému dochádza) predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu.

2.6. Ďalej uviedol, že napriek iným právnym názorom vysloveným najmä v rozhodnutiach najvyššieho súdu zo 16. marca 2016 sp. zn. 7Cdo/262/2015 a z 30. júla 2019 sp. zn. 4Cdo/48/2017 (spočívajúcich v tom, že aplikácia ustanovenia § 17 v znení zákona č. 412/2012 Z. z. na prípady vzniku škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia vydaného pred 1. januárom 2013 by znamenala pripustiť, že poškodenému zaniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške presahujúcej limit zavedený zákonom č. 412/2012 Z. z., by znamenala popretie princípu úplného odškodnenia, ale aj neprípustné

odňatie už existujúceho práva, ďalej zásah do legitímnej nádeje poškodeného na satisfakciu, a napokon aj porušenie zákazu retroaktivity) tieto rozhodnutia nie sú spôsobilé narušiť jasnú judikatórnu líniu zavedenú citovanými rozhodnutiami najvyššieho súdu, nie sú teda rozhodnutiami, v dôsledku ktorých by uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu stratili povahu ustálenej rozhodovacej praxe.

2.7. Pokiaľ odvolací súd vo svojom rozhodnutí určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy bez uvedenia tých závažných dôvodov, ktoré existovali v prejednávanej veci, nezohľadnil závery najvyššieho súdu uvedené vo vyššie uvedených rozhodnutiach a výšku nemajetkovej ujmy určil bez zreteľa na právne predpisy slovenského právneho poriadku upravujúce odškodnenie a bez zreteľa na judikaturu Európskeho súdu pre ľudské práva; v dôsledku toho sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu.

2.8. Záverom dovolací súd uviedol, že pokiaľ dovolateľka (žalovaná) vyžadovala odpoveď na otázky, či vo výške nemajetkovej ujmy môže súd zohľadniť aj stratu zamestnania a s tým spojené straty finančných výhod žalobcu v služobnom pomere, ak bol prepustený zákonným rozhodnutím, a odkedy žalobcovi vzniká nárok na úroky z omeškania so zaplatením nemajetkovej ujmy, dovolací súd konštatoval, že tieto otázky dovolateľka neuplatnila vo svojom riadnom opravnom prostriedku (odvolaní) a odvolací súd sa s nimi vo svojom rozhodnutí a jeho odôvodnení právne nevysporiadal. Dovolací súd už vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (obdobne R 73/2019, a ďalšie 7Cdo/161/2019, 4Cdo/122/2020, 4Cdo/40/2019, 8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018).

3. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 29. novembra 2022 sp. zn. 5Co/200/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku v časti, ktorou žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 10.000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 10.000 eur od 10. februára 2012 do zaplatenia a vo výroku o náhrade trov provinštančného konania. Zmenil rozsudok vo vyhovujúcom výroku v jeho prevyšujúcej časti tak, že žalobu v prevyšujúcej časti zamietal. Náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu nepriznal. Žalovanej priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

3.1. Odvolací súd na prejednanie odvolania žalobcu a žalovanej nariadil v súlade s § 385 ods. 1 CSP pojednávanie. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania (§ 384 ods. 1 CSP) na nariadenom pojednávaní, riadiac sa právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 9Cdo/155/2020, dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené a odvolanie žalovanej je dôvodné.

3.2. Uviedol, že súd prvej inštancie správne právne kvalifikoval žalobou uplatnený nárok (v jeho zostávajúcej časti) na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcu ako nárok na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. a správne skúmal splnenie jednotlivých predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu v zmysle tohto právneho predpisu, náležite pritom rešpektujúc právny názor vyslovený v rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach uznesením zo dňa 28. februára 2017 č.k. 1Co/455/2015-284, ktorým odvolací súd zrušil predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 4. februára 2016.

3.3. Súd prvej inštancie adekvátne pri rozhodovaní o zostávajúcej časti nároku žalobcu vychádzal z premisy, že zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je objektívna zodpovednosť (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemožno zbaviť, a správne postupoval, ak skúmal, či v danej veci sú (boli) súčasne splnené tri podmienky: existencia nezákonného rozhodnutia, vznik škody (nemajetkovej ujmy) a príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody (nemajetkovej ujmy). Prvoinštančný súd mal primerane na zreteľi aj to, že nemajetkovú ujmu uplatňovanú podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je potrebné kompenzovať poškodenému žalobcovi i so zreteľom na článok 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého má každý právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávny úradný postup, i závery ustálenej judikatury, že pri dôslednom rešpektovaní prezumpcie neviny predstavuje každé trestné stíhanie významný zásah do súkromného a osobného života stíhaného žalobcu, negatívne sa dotýka aj jeho cti a dobrej povesti, a je spôsobilé porušiť právo jednotlivca (žalobcu) na rešpektovanie a ochranu jeho súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje článok 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a článok 10 Listiny základných práv a slobôd.

3.4. S prihliadnutím na právny názor najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 9Cdo/155/2020, odvolací súd

sa nezaoberal otázkou príčinnej súvislosti medzi konaním žalovanej a vzniknutou nemajetkovou ujmom žalobcu, ale zaoberal sa už iba výškou, resp. primeranosťou nemajetkovej ujmy, keďže odvolacie námietky žalobcu i žalovanej smerovali k spochybneniu výšky priznaného nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, a to so zreteľom na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v zrušujúcom uznesení s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/19/2018, 7Cdo/100/2017 a ďalšie.

3.5. Odvolací súd dospel k záveru, že výšku priznanej nemajetkovej ujmy neboli spôsobilé spochybníť odvolacie námietky žalobcu založené na tvrdení, že súd na základe správnej úvahy ustálil neprimerane nízku náhradu nemajetkovej ujmy, lebo „vzhľadom na negatívne následky, ktoré mu spôsobilo 5 a pol ročné trestné stíhanie, priznaná nemajetková ujma vo výške 40.000 eur nie je primeraná“, a ak za dôvod na priznanie vyššej nemajetkovej ujmy v peniazoch vo svojom odvolaní označil okolnosť, že žalovaná od počiatku neuznávala nárok žalobcu, nakoľko ak by bol postoj žalovanej iný, „mohla by žalovaná odškodniť žalobcu dobrovoľne, t.j. ihneď po doručení žaloby a negatívne následky by sa tak u žalobcu eliminovali“. Naopak žalovaná v odvolaní úspešne spochybnila výšku súdom priznanej nemajetkovej ujmy, ak v odvolaní tvrdila, že súd nesprávne právne vec posúdil, ak nezohľadnil závery najvyššieho súdu vo vyššie uvedených rozhodnutiach a výšku nemajetkovej ujmy určil bez zreteľa na právne predpisy slovenského právneho poriadku upravujúce odškodnenie a bez zreteľa na judikaturu Európskeho súdu pre ľudské práva.

3.6. Odvolací súd vychádzal z názoru, že kritériom podstatným pre priznanie nemajetkovej ujmy a pre stanovovanie výšky nemajetkovej ujmy nie je strata príjmu poškodeného ani strata sociálnych výhod (odchodné), nakoľko tieto predstavujú užlý zisk poškodeného, a ani následky vyvolané medializáciou celého prípadu, keďže za obsah príspevkov zverejnených v tlači a v médiách (televízia) nenesie zodpovednosť žalovaná. V spore nebolo preukázané (a ani tvrdené), že by žalovaná medializáciu prípadu iniciovala.

3.7. Pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy odvolací rešpektoval všeobecné zákonné kritériá so zreteľom na konkrétne okolnosti tohto prejednávaneho prípadu, zachovanie požiadavky spravodlivosti a kontinuity s výškou náhrad priznávaných súdmi v porovnateľných situáciách, s ohľadom na to, že samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/89/97), pretože súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, že zadosťučinenie podľa § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. nie je postačujúce predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine, v spoločnosti a podobne (R 21/1995, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/145/2011).

3.8. V spore bolo preukázané, že konanie žalovanej zasiahlo osobu žalobcu, vzhľadom na jeho doterajší život a prostredie v ktorom žije a pracoval, tak v súkromnom živote i v spoločenskom uplatnení. V danom prípade obvinenie žalobcu a následné trestné stíhanie žalobcu trvajúce 5 rokov a 5 mesiacov, kedy sa žalobca musel zúčastňovať na úkonoch v prípravnom konaní, výsluchoch pred vyšetrovateľom, neskôr na hlavnom pojednávaní v konaní pred súdom, ktoré nepochybne negatívne pôsobili na jeho psychický stav spolu s hrozbou vysokého trestu, keď za trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa hrozí trest odňatia slobody v trvaní od 6 mesiacov do 3 rokov a za trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody hrozí trest odňatia slobody od 3 do 8 rokov.

3.9. V pracovnej oblasti žalobca, ktorý v čase začatia trestného stíhania pracoval v stálej štátnej službe vo funkcii staršieho referenta oddelenia hraničnej kontroly PZ Vyšné Nemecké, Odboru hraničnej polície Sobrance, Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru a mal hodnosť nadporučíka, bol počas výkonu funkcie 37 krát disciplinárne odmenený, disciplinárne potrestaný bol v jednom prípade a následne trest bol zahladený, v evidencii priestupkov, ako aj v registri trestov GPSR nemal žiaden záznam, bol bezprostredne po začatí trestného stíhania personálnym rozkazom ministra vnútra SR č. 739 zo dňa 22. decembra 2005 prepustený zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru SR, a teda vo veku 38 rokov. Podľa odôvodnenia personálneho rozkazu podkladom pre rozhodnutie o prepustení žalobcu boli výsledky šetrenia vyplývajúce z vyšetrovania, v rámci ktorého bolo vznesené voči žalobcovi obvinenie zo spáchania uvedených skutkov, t.j. k prepusteniu zo služobného pomeru došlo z dôvodov, ktoré boli totožné so skutkami, uvedenými v nezákonnom uznesení o vznesení obvinenia, resp. v obžalobe, a teda že žalobca stratil dovtedajšie zamestnanie v príčinnej súvislosti so začatím trestného stíhania na základe nezákonného rozhodnutia. Podľa výpovede žalobcu a svedkyne G.

Č. (žalovaná tvrdenia žalobcu a svedkyne účinne nepoprela) žalobca sa po strate zamestnania nevedel po pracovnej stránke uplatniť, lebo pre povest', ktorú požíval v dôsledku predmetnej kauzy, ho nikto nechcel zamestnať.

3.10. S ohľadom na názor dovolacieho súdu v zrušujúcom uznesení, vychádzajúci o.i. aj z názoru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti, odvolací súd pri stanovení výšky primeraného zadost'učinenia vychádzal tiež zo súdnych rozhodnutí vydaných v obdobných prípadoch, ktoré sú známe stranám sporu, kde:

3.11. Okresný súd Košice I rozsudkom sp. zn. 40C/36/2017-208 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 12.000 eur. Proti tomuto rozsudku žalovaná dovolanie nepodala.

3.12. Okresný súd Košice I rozsudkom z 2.júla 2019 sp. zn. 38C/34/2017 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 8.000 eur v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 28.apríla 2021 sp. zn. 11Co/355/2019-647.

3.13. Okresný súd Košice I rozsudkom z 27.mája 2021 sp. zn. 41C/35/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 21. apríla 2021 sp. zn. 3Co/14/2020 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 10.000 eur.

3.14. Okresný súd Košice I rozsudkom z 12. februára 2020 sp. zn. 41C/35/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 26. mája 2021 sp. zn. 11Co/169/2020 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 15.000 eur.

3.15. Okresný súd Košice I rozsudkom z 3. decembra 2019 sp. zn. 35C/35/2017-518 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 29. júla 2021 sp. zn. 5Co/59/2020 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 13.000 eur.

3.16. Okresný súd Košice I rozsudkom z 12. októbra 2018 sp. zn. 37C/34/2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 21. apríla 2021 sp. zn. 5Co/113/2019 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 12.000 eur.

3.17. Okresný súd Košice I rozsudkom sp. zn. 35C/244/2012-564 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch vo výške 20.000 eur s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 6. februára 2012 do zaplatenia do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Tento rozsudok potvrdil Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 20. mája 2020 sp. zn. 11Co/90/2019 a Najvyšší súd dovolanie žalovanej odmietol uznesením sp. zn. 2Cdo/315/2020.

3.18. V konaní sp. zn. 19C/325/2012 Okresného súdu Košice I bola v poradí druhým rozsudkom z 9. apríla 2018, potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/265/2018 z 22. mája 2019 žalobcovi, priznaná nemajetková ujma 15.000 eur s príslušenstvom.

3.19. V konaní sp. zn. 37C/31/2014 rozsudkom Okresného súdu Košice II, potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 28. marca 2017 sp. zn. 6Co/322/2016 bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 5.000 eur.

3.20. Ďalej odvolací súd poukázal na rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 21. januára 2016 sp. zn. 16C/219/2014, ktorým bola žalovaná Slovenská republika zaviazaná zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 7.420 eur, s tým, že ako nezákonné rozhodnutie bolo označené uznesenie o vzatí do väzby, v ktorej pobudol žalobca po dobu cca 1 roka, pričom samotné trestné stíhanie bolo vedené až po dobu cca 9 rokov, rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. júna 2017 sp. zn. 3Co/266/2015, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi (bývalému prokurátorovi) náhradu nemajetkovej ujmy 33.193,91 eura s tým, že ako nezákonné rozhodnutie bolo označené uznesenie o vzatí do väzby, v ktorej pobudol žalobca po dobu cca 4 mesiacov, pričom samotné trestné stíhanie bolo vedené až po dobu cca 7 rokov, zároveň žalobca v konaní preukázal zdravotné ťažkosti psychického charakteru, t.j. 6 rokov navštevoval psychiatra a bral lieky.

3.21. Zhrnúc výsledky vykonaného dokazovania, rešpektujúc záväzný právny názor dovolacieho súdu v jeho zrušujúcom uznesení sp. zn. 9Cdo/155/2020, so zreteľom na vyššie uvedené zistené skutočnosti relevantné pre aplikáciu ustanovenia § 17 ods. 3 a 4 platného zákona č. 514/2003 Z. z., predstavujúceho normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá nie je stanovená priamo právnym predpisom, a ktorá tak prenecháva súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade vymedzil sám hypotézu právnej normy zo širokého, iba málo obmedzeného okruhu okolností, odvolací

súd posúdil zákonné predpoklady nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v spojení so závermi judiciálne ustálenej praxe, komplexne posúdil a vyhodnotil vyššie uvedené zistené individuálne skutkové okolnosti tejto prejednávanej veci a dospel k záveru, že výška primeraného zadost'učinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu činí 10.000 eur, a to s ohľadom na osobu žalobcu a jeho doterajší bezúhonný život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, negatívny vplyv vedeného trestného stíhania na česť a dobré meno žalobcu v mieste jeho bydliska, kde sa navzájom všetci poznajú, samotnú dĺžku trestného konania trvajúce 5 rokov a 5 mesiacov a fakt, že v dôsledku trestného stíhania žalobca stratil zamestnanie v produktívnom veku 38 rokov.

3.22. Pri posudzovaní závažnosti vzniknutej ujmy a následkov, ktoré vznikli žalobcovi v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení, odvolací súd neprihliadol na stratu príjmu žalobcu a ani na stratu sociálnych výhod (odchodné), nakoľko tieto predstavujú ušlý zisk poškodeného žalobcu, a ani následky vyvolané medializáciou celého prípadu, keďže za obsah príspevkov zverejnených v tlači a v médiách (televízia) nemožno uznať za zodpovednú žalovanú, ktorá medializáciu prípadu neiniciovala.

3.23. Odvolací súd ďalej uviedol, že z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/257/2019 je zrejmé, že nárok žalobcu podľa § 17 ods. 2 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z. voči žalovanej vzniká už samotnou existenciou vedenia trestného stíhania. Preto rozhodnutie, ktorým sa priznáva táto náhrada škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch v konkrétnej výške, už len deklaruje existenciu tejto zákonom priznanej právnej skutočnosti a nárokov z nej vyplývajúcich. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Z uvedeného bolo preto možné ďalej vyvodiť, že k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím lehoty ustanovenej v rozhodnutí súdu, ale už márnym uplynutím šesťmesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. (s týmto záverom sa stotožnil najvyšší súd aj v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/243/2019). Taktiež v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/48/2017 je uvedené, že na nárok žalobkyne na úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy tiež možno považovať za vyriešenú uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/48/2010, 2Cdo/155/2011, 7Cdo/253/2013, so záverom, že „štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa § 16 zákona č. 514/2003 Z. z. a márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník zo zodpovednostného právneho vzťahu (§ 489 Občianskeho zákonníka) dostáva do omeškania, a tak najskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí 6-mesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť poškodenému veriteľovi tiež úroky z omeškania“. S týmto právnym záverom sa odvolací súd v spore stotožnil.

3.24. Odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne vo výroku o priznanej náhrade trov konania úspešnému žalobcovi v rozsahu 100 % z priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Je tomu tak preto, že žalobca bol na súde prvej inštancie plne procesne úspešný, nakoľko mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasná výška plnenia vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu. Súd prvej inštancie teda správne rozhodol, ak žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnej výške, ktorá sa odvíja iba z prisúdenej sumy. Zásadu úspechu vo veci totiž treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo). V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba riešiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Otázka nemajetkovej ujmy je potom druhoradá a nadväzujúca. V prejednávanom spore o náhradu nemajetkovej ujmy rozsah úspechu žalobcu závisel od úvahy súdu, nakoľko súd na základe vlastnej úvahy stanovil rozsah nemajetkovej ujmy, čím bola v konečnom dôsledku znížená suma priznaná žalobcovi. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy v zmysle § 255 ods. 1 CSP bolo v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten sa skúma, čo do právneho základu, a nie do výšky priznaného nároku. Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov prvoinštančného konania.

3.25. Žalobca ani žalovaná v odvolacom konaní úspech nemali, každá strana mala v odvolacom konaní úspech len čiastočný, preto odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu nepriznal (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP).

3.26. O trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP) rozhodol odvolací súd tak, že v dovolacom konaní plne procesne úspešnej žalovanej (§ 255 ods. 1 CSP) priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca z dôvodov uvedených v ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietal, že odvolací súd pochybil, keď v rozhodnutí uvedených súdnych rozhodnutí vychádzal a poukázal na to, že nejde o obdobné prípady a odvolací súd sa tak odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (niektoré rozhodnutia boli potvrdené aj dovolacím súdom). Odvolací súd nijak logicky nezdôvodnil, že prečo žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy len v sume 10.000 eur a v iných prípadoch, kde trestné konania skončili už v prípravnom konaní, priznal náhradu nemajetkovej ujmy až v sume 15.000 eur. Žalobcovi pritom bola spôsobená oveľa väčšia ujma, lebo sa musel zúčastňovať nielen úkonov trestného konania v prípravnom konaní, ale aj úkonov pred okresným a krajským súdom. Mal za to, že odvolací súd napadnuté rozhodnutia nezdôvodnil tak, ako vyžaduje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, a preto došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Bol toho názoru, že odvolací súd mal priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy minimálne v sume 15.000 eur. Tým, že súd neprihliadal na stratu príjmu žalobcu, ani na stratu sociálnych výhod (odchodné), tiež na následky vyvolané medializáciou celého prípadu, tak tým došlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci. A súčasne došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej právomoci dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), odvolací súd si nesprávne vyložil ustanovenie § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., kde sú uvedené kritériá, z ktorých musí súd vychádzať pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Strata mesačného príjmu, strata odchodného, krátenie výsluhového dôchodku zasahuje do súkromného a rodinného života a pri strate týchto nárokov sa žalobcovi zhoršila kvalita života a vznikla mu tak závažná ujma v súkromnom živote. Ide o okolnosti, na ktoré musí súd prihliadať. Odvolací súd sa napadnutým rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe a v rámci právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí bol žalobca toho názoru, že v jeho prípade mala byť dovolacím súdom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy minimálne v sume 15.000 eur. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

5. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadřila.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán,

ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

Dovolací súd opakovane konštatuje aj v súlade so závermi ústavného súdu, že dovolacie konanie má povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba, nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

11. Dovolateľ, v prvom rade vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, namietal nedostatočné a nelogické odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj to, že odvolací súd použil vo svojom odôvodnení nesprávne rozhodnutia súdov vo veciach, ktoré neboli podľa jeho názoru obdobné, tvrdiac, že procesným postupom súdu došlo k zásahu do jeho práva na spravodlivý súdny proces.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12.2. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

12.3. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

12.4. Ak dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd opakovane vyjadruje záver, že

odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06). K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky, keď uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy. (II. ÚS 302/2019).

12.5. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené a je „nelogické“. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Odvolací súd sám zopakoval dokazovanie, zhodnotil skutkový stav, ktorý vyplynul z dokazovania, a pri svojom právnom závere, podrobne a presvedčivo odôvodnil, z čoho vychádzal, keď súčasne vychádzal zo záverov uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/155/2020. Zároveň sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzal, keď dospel k záveru, že nárok žalobcu je daný a rozhodol o výške nemajetkovej ujmy.

12.6. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv dovolateľa nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho závery by boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nelogické. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

13. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

14. Najvyšší súd dopĺňa, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Rovnako prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017).

14.1. V súvislosti s vyššie uvedeným dovolací súd pripomína aj naďalej aktuálne konštatovanie ústavného súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (IV. ÚS 196/2014 a tiež IV. ÚS 279/2018).

15. Dovolateľ v podanom dovolaní ďalej uplatnil aj dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a)

CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. K tomu dovolací súd uvádza nasledovné.

15.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

15.2. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priečiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

15.3. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým nahrádzať aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa.

15.4. Dovolateľ obsiahle vo svojom dovolaní namietal závery odvolacieho súdu, týkajúce sa výšky priznanej sumy, keď opakovane uvádzal, na základe rozhodnutí v obdobných veciach, na ktoré poukázal inak ako odvolací súd, že mu mala byť priznaná suma 15.000 eur a nie 10.000 eur, ako tomu bolo v tomto spore.

15.5. Dovolací súd dospel k záveru, že takto odôvodnená prípustnosť dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je dôvodná, pretože otázka právneho významu, v ktorej sa mal odkloniť odvolací súd od ustálenej praxe dovolacieho súdu, nemôže byť otázkou nespokojnosti dovolateľa s výškou priznanej sumy, keď odvolací súd priznal dovolateľovi nárok v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu a o výške nemajetkovej ujmy rozhodol, vychádzajúc z dokazovania, podľa vlastnej úvahy, pričom svoje rozhodnutie týkajúce sa výšky nemajetkovej ujmy riadne odôvodnil (k uvedenému bod 12 tohto rozhodnutia).

16. Z podaného dovolania je zrejmé, že dovolateľ sa v dovolaní nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, rozhodnutie odvolacieho súdu podrobil kritike a polemizoval s jeho závermi. Ako už bolo zmienené, sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

17. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko obsah dovolania a vymedzenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nemalo zákonom vyžadované náležitosti. Pokiaľ by dovolací súd za tohto stavu nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti

dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen všeobecnej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

18. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd odmietol podané dovolanie podľa § 447 písm. c) a písm. f) CSP, v zmysle ktorých dovolací súd odmietne dovolanie, ak nedošlo k porušeniu procesných práv dovolateľa a ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.